

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného **A. L. a spol. pre spolupáchateľstvo zločinu prijímania úplatku** podľa § 20, § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. a iné o sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti uzneseniu Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica z 30. novembra 2008 sp. zn. BB-Tp 48/2008, na verejnom zasadnutí konanom v Bratislave 4. decembra 2008 takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. **sa sťažnosť prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z a m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Zhora označeným uznesením Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica sudca pre prípravné konanie podľa § 87 ods. 2 Tr. por. nevyhovelo návrhu prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky na vzatie obvinených Z. G. a P. K. do väzby a oboch obvinených prepustil zo zadržania na slobodu. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v prípade obvinených nie sú dané dôvody väzby v zmysle podaného návrhu podľa § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por., pretože doposiaľ zadovážené dôkazy nenasvedčujú tomu, že by práve títo dvaja obvinení mali poznať osoby, ktoré prichádzajú v úvahu ako svedkovia, eventuálne ako podozriví z ponúkania úplatkov, preto nemajú žiadnu praktickú možnosť mariť priebeh objasňovania skutočností závažných pre trestné stíhanie. Oba obvinení odovzdali služobné pečiatky, obom sa kladie za vinu iba po jednom skutku, preto nie je možné uvažovať o nejakom pokračovaní v trestnej činnosti.

Proti tomuto uzneseniu podal prítomný prokurátor ihneď po jeho vyhlásení sťažnosť do zápisnice. Včas podanú sťažnosť do dňa konania verejného zasadnutia bližšie nezdôvodnil.

Na verejnom zasadnutí zastupujúca prokurátorka uviedla, že sa plne stotožňuje s dôvodmi väzby uvedenými v návrhu. Návrh na vzatie obvinených do väzby bol dôvodne podaný, a preto navrhla sťažnosti vyhovieť, napadnuté uznesenie zrušiť a oboch obvinených vziať do väzby z dôvodov § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por.

Obvinený Z. G. a obvinený P. K. ako aj ich obhajcovia sa na verejné zasadnutie neustanovili. Termín verejného zasadnutia im bol oznámený po skončení výsluchu sudcom pre prípravné konanie. Vzhľadom na túto skutočnosť sa verejné zasadnutie uskutočnilo v ich neprítomnosti v zmysle § 292 ods. 6 Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd na podklade riadne a včas podanej sťažnosti oprávnenou osobou preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. por. správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť ako i konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a dospel k záveru, že sťažnosť prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky nie je dôvodná.

Senát odvolacieho súdu po postupe nariadenom citovaným ustanovením z predloženého dosiaľ získaného spisového materiálu zistil, že obaja obvinení spoločne s ďalšími osobami sú trestne stíhaní na základe uznesenia vyšetrovateľa Policajného zboru Ministerstva vnútra Slovenskej republiky sekcie kontroly a inšpekčnej služby, odboru inšpekčnej služby z 25. novembra 2008 pod ČVS: SKIS-130/IS-4-V-2008, ktorým vzniesol Z. G. obvinenie pre spolupáchateľstvo zločinu prijímania úplatku podľa § 20, § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. v súbehu so zločinom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 20, § 326 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. h/ Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť na skutkovom základe uvedenom pod bodom I. tohto uznesenia.

Tým istým uznesením bolo vznesené obvinenie P. K. pre spolupáchateľstvo zločinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 20, § 326 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. a/

Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. h/ Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť na skutkovom základe uvedenom pod bodom III. tohto uznesenia.

Obvinení Z. G. a P. K. boli zadržaní dňa 27. novembra 2008 o 06.30 hod. orgánmi inšpekcie Ministerstva vnútra podľa § 86 Tr. por. Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky neprepustil obvinených zo zadržania, ale toho istého dňa o 17.59 hod. odovzdal obvinených sudcovi pre prípravné konanie Špeciálneho súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica s návrhom na ich vzatie do väzby z dôvodov § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por., ku ktorému pripojil dosiaľ získaný spisový materiál. Svoj návrh odôvodnil tým, že z dôkazového materiálu je evidentné, že trestné stíhanie obvinených je dôvodné. Z informačno-technických prostriedkov vyplýva, že obvinení sa mali trestnej činnosti dopúšťať najmenej od 22. októbra 2008, pričom vo veciach obvineného P. K. boli objavené kópie cestovných pasov v počte 376 kusov ako aj rôzne doklady a colné vyhlásenia, preto hrozí obava, že budú pokračovať v trestnej činnosti.

Dôvodom väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por. podľa prokurátora je skutočnosť, že bude potrebné stotožniť a vypočuť osoby zachytené informačno-technickými prostriedkami. Hrozí obava, že obvinení budú pôsobiť na svedkov resp. spoluobvinených a zároveň pri ďalšom výkone služby by mohli zasahovať do listinných materiálov a mať tak priebeh objasňovania.

Sudca pre prípravné konanie špeciálneho súdu dňa 30. novembra 2008 v čase od 09.00 do 15.00 hod. vypočul oboch obvinených za prítomnosti prokurátora, obhajcov obvinených, pričom po výsluchu obvinených návrhu prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky nevyhovel a obvinených prepustil zo zadržania.

Podľa § 87 ods. 1 Tr. por. ak prokurátor nenariadil prepustenie zadržanej osoby na podklade materiálov, ktoré mu boli predložené, prípadne po jej opätovnom výsluchu, je povinný ju odovzdať v lehote 48 hodín od zadržania, alebo prevzatia podľa § 85 ods. 4 sudcovi pre prípravné konanie s návrhom na jej vzatie do väzby. K návrhu pripojí celý doposiaľ získaný materiál.

Podľa § 87 ods. 2 Tr. por. sudca pre prípravné konanie je povinný vypočúť zadržanú osobu podľa odseku 1 do 48 hodín a pri obzvlášť závažných zločinoch do 72 hodín od doručenia návrhu prokurátora vziať ju do väzby, alebo prepustiť, ak rozhodne o nevzatí do väzby. O čase a mieste konania výsluchu bez meškania upovedomí vhodným spôsobom zvoleného alebo ustanoveného obhajcu, ak je dosiahnuteľný a o jeho účasť zadržaná osoba požiadala a prokurátora. Obhajca a prokurátor sa môžu výsluchu zúčastniť a klásť zadržanej osobe otázky, ale až vtedy, keď im sudca pre prípravné konanie na to udelí slovo. Uplynutie 48 hodín a pri obzvlášť závažných zločinoch do 72 hodín od doručenia návrhu prokurátora na vzatie do väzby je vždy dôvodom na rozhodnutie o prepustení obvineného na slobodu.

V prerokúvanej veci odvolací súd zistil, že prokurátor i sudca pre prípravné konanie špeciálneho súdu postupovali v súlade s citovaným ustanovením.

Podľa § 71 ods. 1 Tr. por. obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

a/ ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko, alebo ak mu hrozí vysoký trest,

b/ bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

c/ bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Tieto ustanovenia Trestného poriadku týkajúce sa osobnej slobody jednotlivca vychádzajú z čl. 17 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a konkrétne väzby sa týka prvých päť odsekov :

1/ Osobná sloboda sa zaručuje.

2/ Nikoho nemožno stíhať, alebo pozbaviť slobody inak ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

3/ Obvineného alebo podozrivého z trestného činu možno zadržať len v prípadoch ustanovených zákonom. Zadržaná osoba musí byť ihneď oboznámená s dôvodmi zadržania, vypočutá a najneskôr do 48 hodín prepustená na slobodu alebo odovzdaná súdu. Sudca musí zadržanú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72 hodín od prevzatia vypočuť a rozhodnúť o väzbe, alebo ju prepustiť na slobodu.

4/ Obvineného možno zatknúť iba na odôvodnený písomný príkaz sudcu. Zatknutá osoba musí byť do 24 hodín odovzdaná súdu. Sudca musí zatknutú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72 hodín od prevzatia vypočuť a rozhodnúť o väzbe, alebo ju prepustiť na slobodu.

5/ Do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Tieto ustanovenia článku ústavy sú premietnuté aj v základných zásadách trestného konania, konkrétne v ustanovení § 2 Trestného poriadku. Väzba v systéme zaist'ovacích trestnoprávnych prostriedkov teda predstavuje najzávažnejší zásah do ústavou zaručenej osobnej slobody občana v čase, keď ešte nebolo právoplatne rozhodnuté o vine obvineného. Úprava dôvodov väzby ako vyplýva z vyššie uvedeného vyjadruje výnimočnosť a fakultatívne použitie tohto procesného prostriedku. Súd, ktorý je oprávnený rozhodovať o väzbe môže tento procesný prostriedok použiť len vtedy, ak sú zistené konkrétne skutočnosti odôvodňujúce obavu niektorého z následkov uvedených v ustanovení § 71 ods. 1 písm. a/ až písm. c/ Tr. por. Z hľadiska procesných predpisov rozhodovaniu o väzbe je venovaný prísny formálny pohľad, ktorý má vylúčiť, alebo minimalizovať možnosť vzniku porušení základných práv a slobôd osôb, ktoré sa jej podrobujú.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, odvolací súd zistil, že v prejednávanej veci je nepochybné iba to, že obvineným bolo vznesené obvinenie v zmysle § 206 ods. 1 Tr. por.

Z predložených zadovážených dôkazov možno vyvodiť záver, že obaja obvinení sú dôvodne podozriví z trestnej činnosti. Zároveň však treba uviesť, že samotné vznesenie obvinenia nepostačuje k tomu, aby boli obvinení vzatí do väzby.

Prokurátor vo svojom návrhu na vzatie do väzby i v sťažnosti uvádza, že v prípade obvinených je daná obava, že budú pokračovať v trestnej činnosti.

Podľa § 122 ods. 13 Tr. zák. ak obvinený pokračuje v konaní, pre ktoré je stíhaný aj po oznámení vznesenia obvinenia, posudzuje sa takéto konanie od tohto úkonu ako nový skutok.

V posudzovanom prípade žiadne nové uznesenie o vznesení obvinenia Z. G. ani P. K. vydané nebolo. Taktiež bolo preukázané, že obaja obvinení odovzdali svoje služobné pečiatky, fakticky boli postavení mimo službu, preto neprichádza v úvahu, že budú pokračovať v trestnej činnosti. Úvahy prokurátora, že obvinení budú ovplyvňovať svedkov prípadne spoluobvinených nie sú podložené žiadnymi konkrétnymi skutočnosťami.

Obaja obvinení viedli doposiaľ riadny život. Majú stále trvalé bydlisko, súdne trestaní doposiaľ neboli. Za tejto situácie ani odvolací súd v prípade obvinených nezistil žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali obavu uvedenú v návrhu prokurátora. Nič nebráni tomu, aby sa trestné stíhanie proti obvineným viedlo na slobode. Sudca pre prípravné konanie špeciálneho súdu preto správne rozhodol, keď obvinených Z. G. a P. K. nevezal do väzby, a preto odvolací súd sťažnosť prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zamietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 4. decembra 2008

JUDr. Peter H a t a l a , v.r.
predseda senátu

Vyhotovil : JUDr. Peter Szabo

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová